

Kazimierz Bobiński

Na odzyskanych terenach Czadeckiego Ziemia okupiona krwią

Granica, którą trzeba skorygować

Świerczynowiec, 26 listopada.
Świerczynowiec jest jedną z kilku ubogich, górskich wiosek, jakie nam częściowo przypadły w Czadeckim na mocy umowy z Czechami i Słowacją. Leży rozpostarty szeroko wzdłuż linii kolejowej i szosy Mosty Śląskie Czacza. Jak wiadomo linia ta jest odcinkiem ważnej arterii komunikacyjnej Bogunin — Koszyce, a dalej Wiedni i Budapeszt.

ZIEMIA OKUPIONA KRWIĄ

W piątek Świerczynowiec, podobnie zresztą jak całe terytorium przyznane Polsce w Czadeckim obsadzony został przez wojsko polskie. Ale Świerczynowiec stanowi wśród zajętych miejscowości pozycję zupełnie wyjątkową. Nie dlatego, żeby miał specjalne znaczenie strategiczne, lub gospodarcze, ale dla tego, że zajęcie jego okupione zostało krwią żołnierza polskiego.

W piątek o godz. 8 m. 30 między Mostami Śląskimi, a Świerczynowcem maszerująca szosa kompania nowosądeckiego pułku strzelców podhalańskich ostrzelana została zdradziecko przez piechotę i żandarmerię czeską rozłożoną na zalesionych wzgórzach panujących nad szosą. Część żołnierzy czeskich, rzecz znaną, ubrana była w strój cywilny. Od kul padli ranni dowódca kompanii, oraz kilku żołnierzy, z których dwaj strzelali Mlekodaj i strz. Storch zmarli w drodze do szpitala polowego. Wywiązało się starcie, w którym z obu stron uczestniczyła artyleria. Pociski czeskie nie wyrządziły nam dostojnie żadnych strat. O skuteczności ognia polskiej baterii świadczy najlepiej fakt, że w parę godzin po otwarciu ognia zjawili się parlamentariusze czescy z prośbą o rozejm, przyczem nie tailed tego, że mają znaczne straty. Zanim jednak ukończono pertraktacje Czesi zostali wyparci poza przyznane nam tereny. W piątek do wieczora okupacja nowopozyskanych ziem została zakończona.

Noc z piątku na sobotę upłynęła we względny spokój. Cieszę przerywały tylko pojedyncze strzały. To bandy czeskie próbowały, zresztą bezskutecznie niepokoić nasze posterunki.

WYŁAMANE KLAMKI I WYBITE SZYBY

W ciągu soboty zjawily się na terenach objętych przez wojsko władze cywilne. Od strony Zwardonia linia Zwardon — Czacza, która przypadła nam w udziale nadjechał pociąg wiozący straż i służbę kolejową. Momentalnie obsadzono i doprowadzono do porządku stacje i przystanki polskie, które Czesi pozostawili w opłakany stan. Dość powiedzieć że pozabierali piecyki, wyłamali klamki, a nawet nie darowali szyb, których nie mogąc zabrać, wybili. Nie są to poważne uszkodzenia, ale drobne złośliwości, świadczące nietylko o nastrojach, ale i o mentalności Czechów.

W południe próbował dostać się

do Skalistego i Czernej, dwóch wiosek, leżących na szlaku Zwardon — Czacza starosta cieszyński Plackowski. Ale musiał zawrócić ze Świerczynowca. Jechał bowiem autem, a tymczasem szosa biegnąca wzdłuż linii kolejowej, w niektórych miejscach niemal przylegająca do toru, pozostała po stronie czeskiej. No i oczywiście, co

jest zresztą w obecnych warunkach zrozumiałe Czesi nikogo tą drogą nie puszczają. Wypadek ten nasuwa jednak poważne wątpliwości, czy nie należy w tym miejscu skorygować granicy w tym sensie, by również i wspomniana szosa, oraz wzgórza leżące na południe od niej dostały się w ręce Polski. Chodzi tu nie tylko o wy-

godę p. starosty, ale o rzeczy znacznie poważniejsze.

GRANICA, KTÓRA WYMAGA KOREKTURY

Oto zarówno kolej, jak i szosa biegną doliną, przyczem szosa w wielu miejscach góruje nad torami. Z chwilą, gdy szosa oraz przyległe wzgórza zostaną w posia-

daniu Czechów, to znaczenie strategiczne uzyskanej przez nas kolei redukuje się prawie do zera.

Poza tym na wzgórzach na południe od szosy pozostały pola gospodarzy ze Skalistego i Czernej. Ludność tych wsi, acz zesławozona przywitała z radością wkroczenie wojsk polskich, ale z niepokojem patrzy na nową grani-

cę, która ma odciąć ich domy od warsztatów pracy. Wszyscy gospodarze, z którymi miałem sposobność rozmawiać domagają się przesunięcia granicy na „werchy”, t. j. na linie wzgórz na południe od szosy. Byłoby dobrze pójść na rękę ludności miejscowej, tym bardziej, że interes państwa przemawia za tym. Dla zachowania przyjaznych stosunków ze Słowacją Polska poniosła wiele ofiar i zrezygnowała z szeregu bezspornie słusznych pretensji. Nasza ustępliwość nie znalazła niestety najmniejszego zrozumienia u Słowaków, którzy zajęli wobec nas niespodziewanie wrogie stanowisko. Nie byłoby więc sensu kierować się teraz nieodwzajemnionym sentymentem. Nieznaczna korekta granicy jest chyba jeszcze możliwa, tym bardziej, że chodzi tu naprawdę o niewielki skrawek terytorium, zamieszkały przez znikomą ilość ludności. Domaga się tego miejscowa ludność, domaga się również interes państwa.

CZESI W CIENIU SWASTYKI

Nienawidzę jaką Czesi okazują Polakom polączona jest z przedziwnym upadaniem się tego bądź co bądź nieszczęśliwego narodu, wobec którego trudno nie żywić uczucia litości. Że nam się Czesi odgrają to ostatecznie nie dziwnego. Natomiast nikt zdrowo myślący i nie wyprany do resztek z poczucia honoru nie jest w stanie zrozumieć jak naród sponiewierany i skopany może się rzucić w objęcia tego, który go skopał i sponiewierał. Mam tu na myśli stosunek Czechów do Hitlera. Jest to stosunek nie tylko wyrozumowany przez kierowników polityki czeskiej, ale ma on również swoje spontaniczne objawy. Do takich spontanicznych objawów należy np. noszenie przez młodzież czeską (zresztą są to tylko jednostki) na terytorium Polski białych pończoch. Nie tak jeszcze dawno ci sami Czesi urządzali pogromy na młodzieńców niemieckich, pojawiających się w takim stroju były również wypadki mowienia swastyk na asfalcie szos na pograniczu polsko - czeskim.

Nie przyszło takiemu bohaterowi do głowy namalować lwa czeskiego. Nie, jemu się zdaje widoczne, że my się tej swastyki przestraszyliśmy, tak jak on się jej przestraszył we wrześniu. A może czuje się po prostu bezpieczniejszym pokazując nam nosa z poza ramion swastyki. Gdyby Czesi grozili nam odebraniem Śląska, moglibyśmy ich może zrozumieć, zważywszy stan nerwowy narodu czeskiego po ostatnich wypadkach. Gdy jednak powiadają: „Wy to jeszcze wszystko oddacie, Hitler wam to odbierze”, to można się tylko litować nad upodleniem, do jakiego doszli Czesi, laszający się u stóp wroga, z którego ręki otrzymali śmiertelny cios.

Zachowanie się Czechów w obliczu ostatnich wydarzeń wykazuje dobitnie, że tylko jakiś wielki przełom moralny może przywrócić narodowi czeskiemu utraconą godność i należne mu stanowisko wśród narodów Europy. Chcemy wierzyć, że takie odrodzenie narodowe w Czechach nastąpi. Tylko niech się Czesi nie luda, by swastyka mogła być tą gwiazdą przewodnią, która ich poprowadzi do wielkości.

Obniżka stopy procentowej przez Bank Francji

PARYŻ, 27. 11. Bank Francji obniżył stopę dyskontową z 3 proc. na 2 i pół proc. i stopę lombardową z 4 proc. na 3 i pół proc. Posunięcie to, oczekiwane od pewnego czasu, uzasadnione jest poprawą na rynku pieniężnym i walutowym.

Nowe ustawy antyżydowskie na Węgrzech

Wysiedlenie, odebranie ziemi, emigracja Popłoch wśród żydów

Budapeszt, w listopadzie.

Ostatnio obradowała w parlamencie budapeszteńskim specjalna komisja, która ma za zadanie opracować nową ustawę żydowską. Jak wiadomo ostrzejsze zarządzenia przeciw żydom zapowiedział sam premier węgierski Dr. Bela Imredy na konferencji Partii Jedności, która obradowała przed zamianowaniem nowego rządu.

Podczas gdy pierwsza ustawa antyżydowska z kwietnia b. r. miała usunąć tylko żydów z różnych gałęzi produkcji, nowa ustawa ma uzależnić czynność żydów w życiu gospodarczym od spełnienia surowych warunków.

CZTERY PUNKTY

Przygotowany projekt ustawy ma rozwiązać cztery zasadnicze kwestie problemu żydowskiego: 1) kwestię obywatelstwa państwa węg. przyjmowanie żydów do związku państwa i osiedlanie żydów na Węgrzech; 2) pomniejszenie przewagi żydowskiej we własności rolnej; 3) popieranie emigracji żydowskiej i 4) ewentualna rewizja, względnie zaostreżenie dotychczasowych ustaw żydowskich.

WYSIEDLENIE

W związku z kwestią pierwszą przewidziane jest wysiedlenie tych żydów, którzy do kraju przybyli bez odpowiedniego zezwolenia. Zapobiec ma się również napływowi żydów do miast, zwłaszcza miast większych, przy czym wyznaczyć się tereny, na których wyłącznie żydzi mogą się osiedlać. Swoboda przenoszenia się jako też wolność pobytu byłaby dla żydów znacznie ograniczona, a prowadzona byłaby specjalna kartoteka żydowska.

ZIEMIA

W sprawie drugiej myślą przewidzieć zasadą, że ziemia należy do małych, którzy na niej rzeczywiście pracują. Przy zamierzonej reformie rolnej pod uwagę zatem wchodzić będą majątki ziemskie żydów i majątki wydzierżawione. Jeśli chodzi o emigrację, rząd gotów jest znieść dotychczas obowiązujący zakaz masowej emigracji.

EMIGRACJA ŻYDOWSKA

Żydzi nie mający posiadłości

mogą wyemigrować bez przeszkód natomiast żydzi posiadający majątek, będą mieli emigrację o tyle utrudnioną, że dopiero musiałby być uregulowana sprawa przeniesienia tego majątku. Kwestia ta rozwiązana ma być w ten sposób, że przewóz majątku zostaby umożliwiony przez zwiększenie węgierskiego eksportu produktów rolniczych. Zamożni żydzi węgierscy mają być oprócz tego obciążeni specjalnym podatkiem, z którego dochód przypadnie na rzecz ubogich wychodźców żydowskich.

NA NIEKORZYŚĆ ŻYDÓW

Wreszcie o ile dotyczy rewizji dotychczasowej ustawy żydow-

skiej, chodzi przede wszystkim o zmianę przepisane go stosunku 20:80, który podług dotychczasowych zarządzeń musiał być utrzymany pomiędzy chrześcijańskimi, a żydowskimi pracownikami na posadach w przedsiębiorstwach, przy czym na 100 miejsc przypadłoby 80 na chrześcijan a 20 na żydów. Odsetek ten ma zostać obniżony na niekorzyść żydów — na 10 proc.

PRZERAŻENIE WŚRÓD ŻYDÓW

Ustawy te mają zostać przedłożone już w przyszłym tygodniu plenium parlamentu i natychmiast przyjęte. W dzisiejszych warunkach nie trzeba oczekiwać

jakiegos większego sprzeciwu w parlamencie węgierskim. Ustawa będzie prawdopodobnie uchwalona zgodnie z wolą rządu.

W związku z powyższymi ustawami wśród żydów panują nastroje przynębione. Żydzi są pewni, że w ślad za nowymi ustawami nastąpi ostry bojkot żydowskich przedsiębiorstw i handlu. Prasa żydowska i inspirowana przez żydów usiłuje wmówić w rząd węgierski, że ustawy antyżydowskie wywołują rozbić w społeczeństwie węgierskim. Jednak prąd antyżydowski na Węgrzech ogarnia prawie całe społeczeństwo, tak, że pogrozki żydowskie będą niewątpliwie jedynie... na papierze.

Ciężki los nauczycielstwa Praca w natłoczonych izbach kończy się ciężką chorobą

TEORETYCZNY PROGRAM

Program jędrzejewiczowski żąda doktrynalnych wyników w nauczaniu. Cele — na miarę zachodnio-europejską musi się — tak! musi się tu osiągnąć. Więc trzymać się ściśle wytycznych programu! Tak, ale czy w takich warunkach da się choć część naprawdę osiągnąć.

BEZWZGLĘDNE WYMAGANIA

Przed kilkoma tygodniami mówił przez radio reprezentant kuratorium krakowskiego i domagał się bezstronnego oszacowania warunków pracy nauczycielskiej i budowy na tej podstawie ocen o nauczycielu. W inspektoracie ostrowieckim — biorę przykład — inspektorzy rejonowi zmieniają się jak w kalejdoskopie. Każdy żąda czegoś innego. Ale najgorzej — gdy nie wiadomo czego. Powiedzieć nau-

czycielowi, że nic dzieci nie umieją, że są niegrzeczne, bo się ruszają w nabitych ławkach — to łatwo, ale dyskusji nad tym nie wolno otworzyć.

Albo: to, co jeden inspektor uważał za dobre, inny uważa za błędne i złe, i znowu, kiedy następuje zmiana na stanowisku, zmienia się ocena pracy. Tytuł naukowy: magistra czy doktora — nie jest miernikiem, że ten pan jest pedagogiem, że rozumie środowisko pracy nauczycielskiej.

NAUCZYCIEL W GABLOTCE

Mówi ABC, żeby nie utrudniać ciężkiej pracy nauczycielskiej. Chyba przełożeni nauczycielstwa powinni o tym na pierwszym miejscu pamiętać, a nie kłaść nauczyciela — jak okaz — do gablotki ocen pracy, co będzie miało miejsce w roku bieżącym. Chyba nauczyciel ma prawo tego domagać się.

W BRUDZIE I ZADUCHU

Weźmy przykłady. Klasa o rozmiarach 5 x 4,5 m. W klasie 8 ławek dwuosobowych i 4 — 3-osobowe, stół, tablica i liczydło. Co dzień trzeba zmieścić w tej norze: do południa 43 dzieci i po południu tyleż. Do klasy wchodzi się wprost z drogi. Pauza na drodze. Szkoła jest 4-klasowa. Wszystkie klasy w osobnych budynkach, w takich samych warunkach. Przykład zaczerpnięty nie ze wschodnich rubieży, nie spod Pińska, czy Równego — ale z centralnej Polski, z domeny inspektoratu Ostrowieckiego. Można sobie wyobrazić pracę podczas błota, śnoży. Nauczyciel musi stać w klasie w kaloszach. Nie dziwnego, że „kariera” nauczycielska musi się skończyć na suchotach.

Za dużo zbędnych i luksusowych towarów Niekorzystny obrót handlowy z Francją

Koła rolnicze zwracają uwagę na niekorzystny obrót handlowy Polski z Francją. Z Francji bowiem sprowadza się do nas coraz więcej artykułów zupełnie zbędnych lub tylko luksusowych, bez których gospodarka polska mogłaby się doskonale obejść.

SPEŁŃ NAKAZ

SERCA I SUMIENIA:
ZŁOŻ GROSZ OFIARNY
NA POMOC NIEMOWA.

Tymczasem wywóz nasz do Francji z każdym rokiem spada, mimo, że nosi charakter prawie wyłącznie eksportu środków żywnościowych, a zatem produktów niezbędnych.

W r. 1936 wartość naszego wywozu rolnego do Francji wynosiła jeszcze 17.141.000 zł., a w roku bież., w pierwszych 9 miesiącach, wywieziono produktów rolnych tylko za sumę 6.953.000 zł.

Stan ten, zdaniem kół rolniczych, wymaga gruntownego zastanowienia się i poczynienia odpowiednich kroków, celem koniecznej zmiany.

Wielka przyszłość Polski

(Dokończenie ze str. 1-ej)

się z poważnymi przeszkodami wewnętrznymi.

ORES PROBY

— Patrzy się więc pan optymistycznie na położenie Polski.

— Niewątpliwie przed Polską stoją dziś bardzo daleko idące możliwości, zwłaszcza jeśli potrafimy uporządkować nasze zagadnienia wewnętrzne i doprowadzić do zespolenia sił narodu polskiego. Najbliższe jednak lata mogą być okresem ciężkiej próby. Z jednej bowiem strony żydzi będą czynili kolosalne wysiłki, by ocalić swój dotychczasowy sposób

życia w rozproszeniu, a więc przede wszystkim będą się kurczowo trzymali Polski, a nawet będą usiłowali powiększyć ilość żydów w Polsce. Z drugiej zaś strony ekspansja niemiecka w najbliższych latach będzie mimo przeszkód wewnętrznych, bardzo energicznie prowadzona, co oczywiście może stanowić dla Polski poważne niebezpieczeństwo. W najbliższych więc latach — kończył nasz rozmówca — naród polski będzie się musiał zdobyć na maksimum wysiłków, ofiar i poświęceń.